

עפ"ג 1924/11/17 - אלי לוי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
עפ"ג 1924-11-17 לוי נ' מדינת ישראל
לפני:
כב' השופט יעקב שפסר, סג"נ, אב"ד
כב' השופטת דנה מרשק מרום
כב' השופטת נאוה בכור
המערער אלי לוי
נגד
המשיבה מדינת ישראל

נוכחים:

ב"כ המערער עו"ד צפריר יגור

ב"כ המשיבה עו"ד יעל עצמון

המערער התייצב

[פרוטוקול הושמט]

פסק דין

1. ערעור על גזר דינו של בית המשפט השלום בכפר סבא (הש' מ' גרינברג) בת"פ 34305-12-15, מיום 27.9.17, לפיו הורשע המערער בעקבות הודאתו ב- 4 עבירות של ניסיון מעשה מגונה בקטינה שטרם מלאו לה 14 שנים - לפי סעיף 348(א) בנסיבות סעיף 345 (א)(3) לחוק העונשין התשל"ז-1977 וסעיף 25 (להלן: "החוק"), עבירה של ניסיון להטרדה מינית - לפי סעיף 3(א)(3) לחוק למניעת הטרדה מינית התשנ"ח - 1998 וריבוי עבירות של אחזקת תועבה בניגוד לסעיף 214 (ב) לחוק.
2. על המערער נגזרו מאסר בפועל בן 12 חודשים, 10 ו-6 חודשי מאסר מותנה למשך 3 שנים, לעבירות פשע ועוון בהתאמה, וקנס בסך 4,000 ₪. הערעור מופנה כנגד חומרת העונש.

3. רקע הרשעתו של המערער, הינו סדרת אירועים מהחדשים נובמבר 2013 ועד מרץ 2015, עת יצר המערער קשר בצ'ט עם סוכן משטרתי אשר הציג עצמו כקטינה בת 13. המערער התייצג בגיל בדוי והתכתב עם קטינות, התכתבויות בעלות תכנים מיניים בוטים. במסגרת האישום הראשון, ביקש המערער מקטינה עימה התכתב בסקייפ באירוע כי תשלח תמונה שלה, הציע לה פעמים רבות להיפגש והפעיל שיחת וידאו במהלכה חשף את איבר מינו ונגע בו. במקרה נוסף (אישום שלישי), שלח לקטינה תמונה של איבר מינו, ביקש שתיגע בחזה והפעיל את שיחת הווידאו פעמיים כשהוא חושף את איבר מינו ונוגע בו. באישום הרביעי, ביקש מהקטינה לשלוח לו "תמונות מחרמנות", תמונות עירום ותמונות של החזה שלה, שלח תמונה של איבר מינו חשוף והפעיל שתי שיחות וידאו במהלכן חשף איבר מינו ונגע בו (אישום רביעי).

במסגרת האישום השני, באירוע מיום 25.2.14, יצר המערער קשר באמצעות תוכנת סקייפ עם קטינה אשר מסרה לו שהיא לומדת בכיתה ו'. המערער התכתב עם הקטינה התכתבויות מיניות בוטות כמפורט בכתב האישום, והציע לה מספר פעמים להיפגש איתו מפגשים מיניים. במהלך ההתכתבות ולאחר שידע את גילה, ביקש המערער מהקטינה שלא תספר על ההתכתבויות ואיים שאחרת ילך למשטרה וכן הזהיר אותה לבל תלך עם גברים אחרים.

האישום החמישי מייחס למערער ניסיון הטרדה מינית בכך שביום 24.11.13, יצר קשר עם אחרת שהציגה עצמה כקטינה בת 14 וחצי, ואמר שישלח לה תמונות של בנות עירומות. במסגרת האישום השישי הורשע המערער באחזקת תועבה, על רקע צפייתו במחשביו האישיים בחומר תועבה רב המכיל 140 תמונות פורנוגרפיות בהן מצולמים קטינים וקטינות בעירום, מקיימים אקטים מיניים מסוגים שונים.

4. עובר לדיון שנערך בעניינו עתר ב"כ המערער לקבלת תסקיר משלים והערכת מסוכנות. המערער חזר על בקשתו גם בפתח הדיון היום. לא מצאנו להיעתר לבקשה, זאת משהונחו לפנינו שלש חוות דעת, הן חו"ד פסיכיאטרית, הן הערכת מסוכנות והן חו"ד שירות המבחן, כולן נרחבות ומפורטות, אשר נערכו אך כחצי שנה קודם הגשת ערעורו, ואשר מסקנותיהן דומות זו לזו. ההתרשמות העולה מחוות-הדעת היא העדר מוטיבציה טיפולית אמיתית, בזמן אמת, על רקע אמונתו של המערער שאין לו כל בעיה הדורשת התערבות טיפולית כשהמניע להליך טיפולי אינו נובע מרצון כנה לשינוי, אלא מחשש מפני ענישה. מכל מקום, מועדי חוות הדעת וההתאמה במסקנותיהן זל"ז, מספקים תמונה הולמת בעניינו של המערער, ולא מצאנו מקום לחזור ולשלוח אותו פעם נוספת בעניין זה.

קביעה זו נכונה גם היום, לאחר שב"כ המערער הגיש לעיונו דו"ח טיפול עדכני ממרכז "התחלה חדשה" נושא תאריך 6.1.18. הדו"ח מפרט כי המערער פנה באופן פרטי למרכז בבקשה לבחון את צרכיו הטיפוליים ולשלבם בהליך טיפול יעודי לעבריני מין, טיפול בו שולב החל מחודש יולי 2017 עד לסיומו בחודש דצמבר 2017. במסגרת הדו"ח מפורט ההליך הטיפולי המוגדר כ"בעל אופי ראשוני לטיפול בעבירות מסוג זה".

התרשמות המרכז היא כי המערער הפיק תועלת מההליך הטיפולי, אם כי הרושם המתקבל הוא כי חוות הדעת מסויגת ולא תורמת תרומה ממשית לעניינו מעבר לחו"ד הדעת שהיו מונחות לפני בית המשפט קמא קודם שגזר את דינו. המערער אמנם שיתף פעולה "כפי יכולתו", תוך שבלטה לעיתים

נטיה לדרמטיזציה של מצבו. נציין כי גזר הדין ניתן ביום 27.9.17 כשהמידע בדבר פנייתו של המערער למרכז התחלה חדשה היתה כבר ידועה לו.

בנסיבות אלה, לא מצאנו כי יש בחוות הדעת החדשה ובטיעוני המערער כדי להצדיק שליחתו לקבלת חוות דעת מחודשות.

5. ב"כ המערער ביקש וקיבל עוד ביום 1.11.17 ארכה להגשת נימוקי ערעורו ואולם אלה לא הוגשו. למרות האמור אפשרנו למערער לטעון בפנינו, והוא אכן עשה זאת בהרחבה ובטוב טעם.

תמצית נימוקי המערער היא, כי בית המשפט קמא החמיר עימו יתר על המידה, זאת נוכח אישיותו הבעייתית והמיוחדת, סבלו משך כל חייו למעשה, והאבחונים הרבים שעבר עוד מתקופת בית הספר ואילך. המערער אובחן כסובל מ-ADHD ואף טופל בתקופות מסוימות בריטלין. המערער סבל מבעיות משמעת רבות וסבל מאלומות כלפיו, ואמו שאף התייצבה לצדו באולם בית המשפט, היא שתמכה בו משך כל השנים. למרות מסכת חייו, הצליח לסיים 12 שנות לימוד ואף להתגייס לצה"ל.

ב"כ המערער הגיש אסופת מסמכים לתמיכה בטענותיו בדבר בעיות האישיות והמשמעת של המערער. המערער אף חולק על חוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה לתיק בטענה כי לא נעשתה כראוי. כן הגיש מכתב ממעסיקו - מר ברק מלמד, וכן תעודה רפואית בדבר ניתוח צפוי בכף ידו בגין תאונת דרכים בה היה מעורב לפני כשנה.

ב"כ המערער מציין כי בפועל לא נגרם כל נזק שכן מרבית העבירות נעשו מול סוכן משטרתי, ובאשר לשני האישומים האחרים שלא נעשו מול סוכן משטרתי אלא מול קטינות, הרי אלה נבעו מהודייתו ובלא שקיימת מתלוננת קונקרטיית בהם.

לבסוף מציין ב"כ המערער כי עשה מאמצים רבים לאפשר למערער הליך טיפולי ועל כן, האינטרס הציבורי מחייב נסיון שיקומו על פני שליחתו למאסר.

6. המשיבה עותרת לדחיית הערעור, תוך שסומכת טיעוניה על נימוקי גזר הדין. לדבריה, שלושה גורמי טיפול נתנו דעתם לפני בית המשפט קמא בעניינו של המערער, ובית המשפט קמא התרשם שהמדובר בנסייון להתחמק מעונש ולא ממוטיבציה אמיתית לשינוי, כשלא עבר שינוי מהותי, לא בטיפולים ולא באפקטיביות של הטיפול. ב"כ המשיבה מפנה אף למכלול פסקי הדין אליהם התייחס בית המשפט קמא, שבהם נקבע כי

העונש הראוי הוא מאסר בפועל, כשבעניינו אין מקום לסטיה כלשהי מהענישה המקובלת. בנסיבות אלה סבורה המשיבה כי גם במסגרת מאסרו בתוך כתלי בית הסוהר יכול המערער לקבל טיפול, ככל שאכן חפץ בכך.

לסיום טענה ב"כ המשיבה, כי קיימים שיקולים רבים לחומרא וביניהם ביצוע המעשים לאורך זמן, הנזק הפוטנציאלי שהיה צפוי, והסיכון להשנות המעשים כמופיע בחוות הדעת.

7. כאמור התקבלו 3 חוות דעת בעניינו של המערער (זאת מעבר לחוות הדעת מטעם המרכז להתחלה חדשה שהוצגה לפנינו במהלך הדיון ושנסקרה לעיל). עיינו בכל חוות הדעת לעומקן.

על מנת להמנע מפגיעה בצנעת הפרט לא נפרט את האמור בהן, ואך נציין כי בחו"ד פסיכיאטרית מיום 13.7.17, התרשם עורכה מהמערער כנבדק מגמתי שאמינותו לקויה, בעל קוי אישיות בעייתיים, כשקיים צל כבד על המניעים האמיתיים למוטיבציה לכאורה לטיפול אמיתי, תוך שנראה שבשיקוליו החשש מפני ענישה עולה על רצון כנה לשינוי שיכול לנבוע מהליך טיפולי ראוי. ההתרשמות מהמערער היתה להעדר אמפטיה כלפי הסובבים ולספק בפרוגנוזה הטיפולית.

גם שירות המבחן בחוות דעתו מיום 17.5.17 ציין כי המערער התקשה לשתף בפתיחות באשר להתנהלותו, התקשה להסביר את מהות הפגיעה ואף הפסיק טיפול פרטי אותו החל זמן קצר קודם, זאת נוכח קשייו לשתף פעולה תוך שהוא עצמו סבור היה שאינו זקוק להתערבות טיפולית. התרשמות שירות המבחן היתה איפוא של עמדה מחפיצה מצדו כלפי נשים, קושי בהבנת חומרת מעשיו, בביטוי אמפטיה ובהכרה במשמעות הפגיעה שגרם. בנוסף התרשם שירות המבחן מעיוותי חשיבה, ואף הצעת שירות המבחן להשתלב בהליך טיפולי יעודי, נשללה על ידו בהעדר מוטיבציה לנסיון טיפולי מצדו, כשאינו סבור שיש לו בעיה הדורשת התערבות. במצב דברים זה, התרשם השירות מהעדר בשלות להשתלבות והתחייבות לטיפול ונמנע מהמלצה טיפולית.

חוות-הדעת של המרכז להערכת מסוכנות מיום 21.4.17, גם היא מגיעה למסקנות דומות. חו"ד מתארת חציית גבולות מקובלים בעת הבדיקה, עמדה מתריסה, הפגנת אדישות וחוסר עניין גלוי, עיסוק תוך כדי הבדיקה במשחק בטלפון האישי, תוך ששיתוף הפעולה היה פורמלי בלבד, תשובותיו היו לקוניות ביותר, המידע שנמסר חלקי בלבד תוך המנעות ממסירת מידע בנושאים טעונים, ולא היתה נכונות מצידו להעמקה ופירוט. חוות הדעת מתארת הבעה עצמית זחוחה, מרוחקת ומנותקת רגשית, תוך הדגשת חוסר אכפתיות ופסיביות ביחס למתרחש גם בנושאים הקשורים בגורלו ובעתידו. בתגובה לשאלה מפורשת ציין המערער כי פנייתו לטיפול היא בשל עצת עורך דינו שסבר שיש בכך אולי כדי לעזור, אבל החליט להפסיקו כי אין בעיה בכלל לדעתו, הטיפול לא עוזר לו להתקדם והוא רק משלם כסף. גם בהערכת המסוכנות שלל המערער בעיה בהתנהלותו ולכן לא גילה כל מוטיבציה להמשך טיפול. המרכז התרשם ממודעות עצמית נמוכה ויכולת מוגבלת להתבוננות עצמית, התייחסות חד מימדית כלפי נשים כשבולטת בה החפצתן. גם המרכז למסוכנות מתרשם כי המערער לא מודע לחומרת

מעשיו ולהשלכותיהם על קורבנותיו, עמדתו נעדרת אמפטיה, והחרטה שמביע אינה מבוססת על הבנה באשר למהות הפגיעה והנזק שגרם.

8. עיון בגזר דינו של בית המשפט קמא מלמד, כי היה ער למכלול הנתונים העולים מחוות הדעת ופירטן בהרחבה. כן פירט את טיעוני ב"כ הצדדים ובכלל זה את טענות ב"כ המערער אשר עשה, כך התרשם בית המשפט קמא, את כל שניתן למען מרשו, הן בטיעוניו לעונש והן בנסיון לשלבו בהליכים טיפוליים והצגת היבטי נסיבותיו האישיות ומורכבות דמותו לפני בית המשפט. בית המשפט קמא שמע גם את אמו של המערער אשר שיתפה בהתמודדות רבת השנים עם בעיותיו וכן את דברי המערער עצמו.

לגוף הדברים בחן בית המשפט קמא את החומרה הכלולה בביצוע העבירות נושא תיק זה תוך שהתייחס אף לפסיקת בית המשפט העליון בעניין. בית המשפט קמא לא מצא בעובדת ביצוע המעשים אל מול סוכן משטרתו ולא קטינים ממש משום הקלה עם המערער, זאת הן בשל נפוצות העבירה ופוטנציאל הנזק ממנה, הן בשל אי ידיעתו של המערער שמושא מסריו הבוטים אינו קטין, תוך שכיוון דבריו והתנהלותו כלפי קטינים רכים בשנים. ביהמ"ש התייחס אף להתפרשות המעשים על פני תקופה, מעשים שככל הנראה לא היו נפסקים אלא עקב התערבות המשטרה. בית המשפט קמא בחן גם את מדיניות הענישה הנוהגת, תוך סקירה רחבה של פסיקת בית המשפט העליון בעניין זה, וקבע את מתחם העונש ההולם לגבי כל אחד מהאישומים ומצא, על אף שהמעשים לא בוצעו ברצף אחד, להקל עם המערער ולגזור עליו עונש כולל אחד.

בהמשך בחן בית המשפט קמא את הנסיבות הקשורות במערער, ומצא כי על אף כל המאמצים שנעשו בעניינו, לא השתנו דפוסי חשיבתו, הוא אינו מכיר בבעיותיו ונמצא כי אינו בשל לטיפול, תוך התייחסות מגמתית ולא אמינה מצידו מול הפסיכיאטר, עזיבתו את הטיפול הפרטני לאחר זמן קצר וחוסר נכונותו להשתלב בהליך טיפולי בשירות המבחן. בנסיבות אלה לא מצא בית המשפט להשית ענישה מקלה הנמנעת מהשתתף מאסר בפועל, וגזר את עונשו כמפורט ברישא הדברים לעיל.

9. אחר שעיינו בהודעת הערעור, בפסק דינו של בית המשפט קמא, בחוות הדעת שהוגשו לתיק ושמענו את טיעוני הצדדים, לא מצאנו מקום להתערבותנו משלא מצאנו כי נפלה שגגה כלשהי מלפני בית המשפט קמא. דעתנו היא כי בית המשפט קמא היה ער למכלול השיקולים הנדרשים, והתוצאה אליה הגיע בפסק דינו מאוזנת ומידתית, תוך שיקול ראויו של נסיבות העבירות אל מול נסיבותיו האישיות של המערער והעדר מוטיבציה להליך שיקומי טיפולי. חוות הדעת של שירות המבחן, המרכז להערכת מסוכנות וחוות הדעת הפסיכיאטרית אינן מבססות מתן בכורה לשיקולי שיקום, והשורה התחתונה בהן היא העדר רצון אמיתי להליך טיפולי, מלבד החשש מהעונש. בתלם זה פסע גם בית המשפט קמא. לא מצאנו מקום לשנות מתפיסה זו ודעתנו היא כי אם אכן מעוניין המערער באמת ובתמים לעבור הליך טיפולי, יוכל הוא לעשות כן במסגרת מאסרו, תוך שאנו מקווים שאכן ימצא את הדרך להתרם ממנו ויוכל להשתחרר בסיום מאסרו ולהשתלב מחדש כאדם נורמטיבי ומועיל בחברה.

10. כידוע, הכלל הוא שאין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בחומרת העונש שהוטל על ידי הערכאה

הדיונית, אלא במקרה של טעות בולטת או חריגה קיצונית מרמת הענישה המקובלת. איננו סבורים כי זה המצב בענייננו. אדרבא סבורים אנו כי יש מקום להעביר מסר חד וברור בדבר חומרת המעשים, וכי אין להשלים עמם על אחת כמה וכמה כאשר אלו מבוצעים כלפי קטינים. משנה חומרה אנו רואים בעניינינו של המערער דנן, הן על רקע ריבוי העבירות, והן נוכח חוות הדעת השליליות בענייננו. עתירת המערער להקל בדינו מהווה איפוא מסר של סלחנות שאינו מתיישב עם האמור לעיל.

11. נוכח האמור אנו דוחים את הערעור.

המסמכים שהוגשו על ידי ב"כ המערער מוחזרים לו.

המערער יתייצב לריצוי מאסרו בבית סוהר הדרים ביום 18.2.18 עד השעה 10:00 או על פי החלטת שב"ס כשברשותו תעודת זהות ופסק דין זה.

על ב"כ המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם אגף אבחון ומיון של שב"ס טלפונים 08-9787377, 08-9787336.

התנאים שנקבעו לעיכוב ביצוע עונש המאסר יעמדו בתוקפם עד להתייצבות המערער לריצוי עונשו.

ניתן והודע היום כ"ז טבת תשע"ח, 14/01/2018 במעמד הנוכחים.

יעקב שפסר, שופט, סג"נ, אב"ד דנה מרשק מרום, שופטת נאוה בכור, שופטת